

A propósito de *A tarde*, primeiro libro de poemas de Suso Pensado

Para falar deste libro, hei referirme, en primeiro lugar, á voz que fala nos poemas. É unha especie de narrador en primeira persoa, aínda que, como apunta Xulio López Valcárcel no prólogo, aparece case sempre como espectador do que está a contar, observador atento, escrutador, analítico. Pero non participante da escena.

Fíxase o prologuista na atemporalidade dos textos. Efectivamente, non resulta doado situar temporalmente as paisaxes dos poemas. E eu engadiría que tampouco non é doada unha localización espacial destas paisaxes. Dá a voz poética tres elementos para a situación espacial e dáos mesmo na primeira oración do libro: *“Deitado ó sol da tarde dunha aldea interior, / o mundo é un brillo de teselas, / un cintileo azul que case me adormece entre as escasas sombras / do parque e da piscina.”*

A primeira palabra clave é “aldea”. A pesar de que a tal aldea non ten en ningún lugar do libro nome e apelidos, esta referencia permítenos dar forma en boa medida ao espazo no que se desenvolven os poemas. Pero hai outras dúas palabras que, inicialmente, me desconcertaron: “parque” e “piscina”. Son dúas palabras que eu non dou asociado ao noso concepto de aldea. Xa que logo, entendo que o xogo da voz consiste en situarnos nun espazo máxico, alleo, exótico. Máis semellante, ocórreseme, ás paisaxes campestres de Proust do que aos nosos espazos rurais.

Non hai, xa que logo, unha situación xeográfica delimitábel nin unha especificación temporal clara. Pero iso non quere dicir que non teñamos elementos abondo para a construción da paisaxe. Con “aldea”, “parque” e “piscina” podemos construír a escenografía. E outros elementos de índole temporal permítennos completar o cadro: o mesmo título do libro, *“A tarde”*. A “piscina” remite automaticamente á calor, o verán. Tamén “os grilos” protagonistas doutra das seccións do libro. Quer dicir, non podemos saber con certeza se as paisaxes dos poemas están tomadas con cámara dixital ou son fotografías en sepia, pero si temos elementos para completar as sensacións do ambiente, os cheiros, o tacto do aire: o atrezzo, o vestuario, a banda sonora. Elementos todos para que a construción imaxinaria do entorno sexa doada e completa.

O libro está estruturado en cinco partes. A primeira delas titúlase “A piscina” e é a presentación do tema central do libro. Neste estraño ámbito rural aldea-con-piscina aparecen en escena uns adolescentes, ocupados no que é propio dos adolescentes no verán: a folganza, os xogos e cunha actitude que tamén lles é propia: a despreocupación, a desidia.

A voz poética obsérvaos e admíraos. Velaquí un dos elementos máis importantes do libro: a admiración do corpo novo, do corpo que non coñece a dor, do corpo que non sabe das preocupacións da vida adulta. Retomando unha vella tradición grega, que vén dos clásicos e pasa, nomeadamente, por Konstantin Kavafis, a voz destes poemas, cunha fina ollada sensual, observa e admira (e envexa) a perfección da xuventude.

A segunda e a terceira parte son unha ollada ao entorno: “os grilos e as árbores” e mais “as abellas”. Fan parte da construción da paisaxe e completan o canto á plenitude do verán.

Só na cuarta parte do libro aparece “A tarde”. Na primeira lectura do libro, chegado ata aquí, chamárame a atención que se titulase así un libro que trata da plenitude, da louzanía, do vigor do verán. Pero é que a ollada desta voz poética non é cándida. A voz mira todas estas cousas a conciencia da súa caducidade. “A tarde”, o final do día, é aquí (e sempre, claro está) metáfora do inicio da caída, da decadencia, heraldo, en suma, da morte.

É nesta parte cando os personaxes se retiran da piscina, esmorece o balbordo, esvaen os xogos, apágase a vida.

E, finalmente, o outono. Remata o verán, a xuventude murcha e cae. É a constatación filosófica de que os valores positivos son tales unicamente en contraposición a outros negativos. A louzanía e o vigor sensual da xuventude contrapóñense coa decadencia, a “derrota inevitábel dos outonos”. A derrota da que ninguén se libra, como se desprende da pregunta retórica que se fai a voz no poema.

Retomo, xa que logo, a modo de peche, o tema do título. Como xa dixen, “a tarde” é metáfora da declinación, da decadencia, da derrota diante do tempo. *A tarde* paira sobre as imaxes da plenitude para que miremos o seu triunfo a través do cristal do outono, para que saibamos, ao ver o froito maduro, que detrás vén o tempo de murchar e caer.

Esta é a miña lectura do libro de Suso Pensado. Non pretendo que sexa a vosa lectura. De feito estas liñas borraránse das vosas mentes para que poidades, se non o fixéchedes aínda, mergullarvos nesta piscina de plenitude e sorprendervos ao comprobar que toda louzanía non é máis có camiño irremediábel cara ao outono, cara á tarde.

Suso Pensado, *A tarde*, Espiral Maior, 2005.